

Χτίζοντας το μέλλον για ακόμα πιο ισχυρή βιομηχανία

Απρίλιος 2024

EY Building a better
working world

ΣΕΒ

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Σύνοψη

Η συμμετοχή της βιομηχανίας στο παγκόσμιο ΑΕΠ αυξάνεται, ξεπερνώντας το 28% το 2022. Την ίδια ώρα, ωστόσο, καταγράφεται μία μετατόπιση της βιομηχανικής δραστηριότητας προς τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, με την Κίνα να κατέχει, σήμερα, μερίδιο 30% του παγκόσμιου μεταποιητικού τομέα, και το μερίδιο χωρών όπως η Ινδία, να αυξάνεται σταθερά.

Η χώρα μας είχε μία μακρά βιομηχανική παράδοση, η οποία, όμως, ατόνησε τις τελευταίες δεκαετίες, καθώς επλήγησαν από τον ανταγωνισμό και την αύξηση του κόστους παραδοσιακοί κλάδοι, όπως η κλωστοϋφαντουργία. Η τάση αυτή επιδεινώθηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Το 2022, η ευρύτερη βιομηχανία¹ δημιούργησε το 14,4% του ΑΕΠ της Ελλάδας, με το ποσοστό της μεταποίησης να αντιστοιχεί στο 10,3%. Από το 2015 υπάρχει μία αξιοσημείωτη αύξηση της συνεισφοράς της βιομηχανίας στο ΑΕΠ, με την Ελλάδα να μειώνει τη διαφορά από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο - ωστόσο εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά στην κατάταξη των χωρών της Ε.Ε. Η ελληνική βιομηχανία έχει καταφέρει να ξεπεράσει τα προ-κρίσης επίπεδα σε ποσοστό συνεισφοράς στο ΑΕΠ και έχει θέσει ως στόχο την αύξηση της συμβολής της βιομηχανίας σε αυτό, προσδοκώντας η μεταποίηση να φτάσει το 15%.

Το 2022, η ευρύτερη βιομηχανία δημιούργησε

το **14,4%** του ΑΕΠ της Ελλάδας,

με το ποσοστό της μεταποίησης να αντιστοιχεί στο

10,3%

Μια σειρά μεγάλων προκλήσεων

Σήμερα η βιομηχανία, σε παγκόσμιο επίπεδο, βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα πλήθος σημαντικών προκλήσεων. Τις διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες που προκάλεσε η πανδημία ακολούθησαν οι επιτακτικές ελλείψεις πρώτων υλών και εξαρτημάτων, και η εκτίναξη του κόστους της

ενέργειας. Οι γεωπολιτικές αναταραχές, όπως οι πόλεμοι στην Ουκρανία και τη Γάζα, και οι εντάσεις στη Διώρυγα του Σουέζ, οδηγούν σε αυξήσεις των ναύλων και περιπλέκουν περαιτέρω την παγκόσμια εμπορική δυναμική. Παράλληλα, η ανάγκη της μετάβασης της βιομηχανίας προς τη βιώσιμη ανάπτυξη παραμένει επιτακτική όσο ποτέ. Οι ελλείψεις σε εξειδικευμένο, αλλά και ανειδίκευτο ανθρώπινο δυναμικό - που, σχεδόν οριζόντια, αντιμετωπίζουν οι βιομηχανικές επιχειρήσεις - εντείνονται και δυσχεραίνουν αυτή την προσπάθεια. Τέλος, οι ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες και προσδοκίες των καταναλωτών εντείνουν την ανάγκη για ευελιξία και προσαρμοστικότητα των βιομηχανικών επιχειρήσεων, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν σε απρόβλεπτες μεταβολές της ζήτησης.

Η ευκαιρία του reshoring

Στην Ευρώπη, κατά την τελευταία 30ετία, η συμμετοχή της βιομηχανίας στο ΑΕΠ μειώθηκε κατά τουλάχιστον πέντε ποσοστιαίες μονάδες², λόγω του έντονου ανταγωνισμού από αναπτυσσόμενες οικονομίες, αλλά και της επιλογής πολλών ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να μεταφέρουν την παραγωγική τους δραστηριότητα σε αναπτυσσόμενες οικονομίες χαμηλού κόστους, γεγονός που οδήγησε και στον χαρακτηρισμό της αποβιομηχάνισης της Ευρώπης ως «εκούσιας».

Ωστόσο, οι εμπειρίες των τελευταίων ετών, οδήγησαν πολλές επιχειρήσεις να επανεξετάσουν την πολιτική αυτή καθώς έρχονται στην επιφάνεια σημαντικοί κίνδυνοι, όπως διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες, αυξημένο κόστος μεταφοράς, αργοί χρόνοι παράδοσης και αυξημένη έκθεση στις συνέπειες εμπορικών συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών. Για την ελληνική βιομηχανία, η αναδυόμενη αυτή τάση της επιστροφής βιομηχανικών δραστηριοτήτων πιο κοντά στις εγχώριες αγορές των μεγάλων επιχειρήσεων ή σε γειτονικές χώρες - το λεγόμενο "reshoring" - αποτελεί σημαντική ευκαιρία.

Η τάση του reshoring συνδέεται και με την επιτακτική ανάγκη της αντιμετώπισης των στρατηγικών εξαρτήσεων της Ε.Ε., ιδιαίτερα σε κρίσιμες πρώτες ύλες, μέταλλα και μεταλλεύματα, των οποίων η παραγωγή ή εξόρυξη πραγματοποιείται σήμερα κυρίως σε αναδυόμενες αγορές.

1. Σημείωση: Η ευρύτερη βιομηχανία περιλαμβάνει τους εξής κλάδους: Ορυχεία & Λατομεία, Μεταποίηση, Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού, και Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης (Κωδικοί NACE BE)
2. Manufacturing, value added (% of GDP) - European Union, World Bank national accounts data, και OECD National Accounts data files (1991-2022)

3 κρίσιμα στοιχεία

Για να μπορέσει η ελληνική βιομηχανία να αντιμετωπίσει τις μεγάλες προκλήσεις του αύριο και να αξιοποιήσει την ευκαιρία του reshoring, οφείλει να κερδίσει τρία μεγάλα στοιχεία:

- 1 Επένδυση στη «βιομηχανική αριστεία»**, δηλαδή επιδίωξη παραγωγής υψηλής ποιότητας μέσω της βελτιστοποίησης των διαδικασιών, των τεχνολογιών και των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- 2 Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού**, για τη μετάβαση στο εργοστάσιο του μέλλοντος.
- 3 Μετάβαση σε ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης**, που θα δημιουργεί μακροπρόθεσμη αξία για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, αλλά και το περιβάλλον, την κοινωνία και τους καταναλωτές.

Και τα τρία αυτά στοιχεία συνδέονται άμεσα με την ανάγκη ανάπτυξης των γνώσεων και των δεξιοτήτων του **ανθρώπινου δυναμικού**.

Στα επιμέρους κεφάλαια αναλύονται σε βάθος οι λόγοι που επιβάλλουν στις βιομηχανικές επιχειρήσεις να κινηθούν σε αυτές τις τρεις κατευθύνσεις, τα προσδοκώμενα οφέλη, οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν, αλλά και οι παράγοντες επιτυχίας. Αναδεικνύονται, ιδιαίτερα, η ανάγκη σαφούς οράματος και μετρήσιμων στόχων, ο καθοριστικός ρόλος της ηγεσίας της επιχείρησης στη δημιουργία μιας κουλτούρας που ενθαρρύνει την αλλαγή και τη διαχειρίζεται αποτελεσματικά, και η κρίσιμότητα της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Τονίζεται, επίσης, ότι τα έργα βιομηχανικής αριστείας, ψηφιακού μετασχηματισμού και βιώσιμης ανάπτυξης δεν πρέπει να είναι αποσπασματικά, αλλά να εντάσσονται σε μία ολοκληρωμένη στρατηγική βιομηχανικής ανάπτυξης.

Τι λένε οι ελληνικές βιομηχανίες

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης καταγράφηκαν οι απόψεις 112 εκπροσώπων βιομηχανικών επιχειρήσεων στη χώρα μας. Οι συμμετέχοντες εμφανίζονται αισιόδοξοι για τις προοπτικές της βιομηχανίας και της μεταποίησης στην Ελλάδα κατά την επόμενη τριετία, με πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες να δηλώνουν αισιόδοξοι (54%), ή πολύ αισιόδοξοι (4%). Σε σημαντικό ποσοστό αντιμετωπίζουν, επίσης, θετικά την τάση του reshoring.

58% δηλώνουν αισιόδοξοι ή πολύ αισιόδοξοι για τις προοπτικές της βιομηχανίας και της μεταποίησης την επόμενη τριετία

Ωστόσο, ενώ το 46% των ερωτηθέντων εκτιμούν ότι αποτελεί ευκαιρία για ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, μόνο 28% πιστεύουν ότι είναι ευκαιρία για ανάπτυξη του δικού τους οργανισμού.

46% εκτιμούν ότι το reshoring αποτελεί ευκαιρία για ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

ενώ μόνο

28% πιστεύουν ότι αποτελεί ευκαιρία για ανάπτυξη του δικού τους οργανισμού

Ως σημαντικότερες εξωτερικές προκλήσεις της τελευταίας τριετίας αναφέρονται το κόστος της ενέργειας και των καυσίμων (72%), τα ζητήματα του ανθρώπινου δυναμικού (65%), οι διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες (63%), και το κόστος των πρώτων υλών και υλικών παραγωγής (61%). Για την επόμενη τριετία, ως σημαντικότερη πρόκληση, με διαφορά, αναδεικνύεται το ανθρώπινο δυναμικό (73%). Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις ανησυχούν για τις προοπτικές εύρεσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού με συγκριμένη εμπειρία και γνώση (85%), αλλά και ανειδίκευτου ή entry-level ανθρώπινου δυναμικού με βασικές δεξιότητες και προσόντα (62%).

Οι σημαντικότερες εξωτερικές προκλήσεις της τελευταίας τριετίας

72% Κόστος ενέργειας και καυσίμων

65% Ζητήματα του ανθρώπινου δυναμικού

63% Διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες

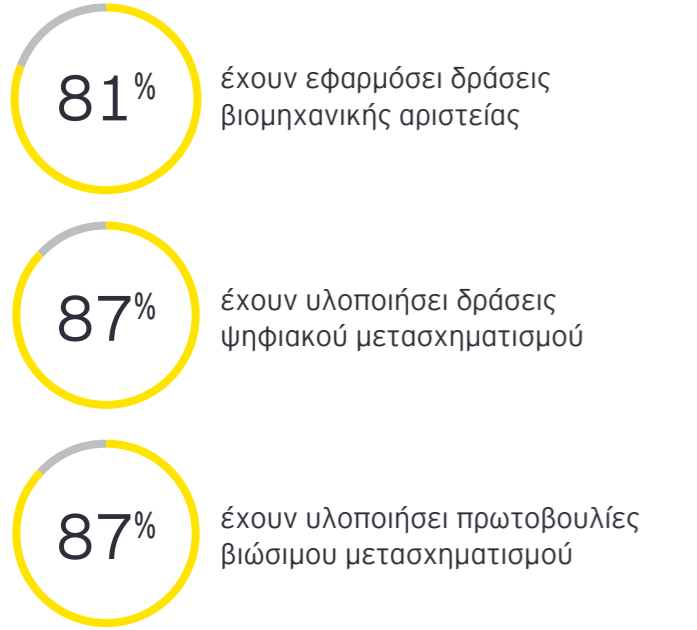
61% Κόστος πρώτων υλών και υλικών παραγωγής

Επόμενη τριετία

73% Ανθρώπινο δυναμικό

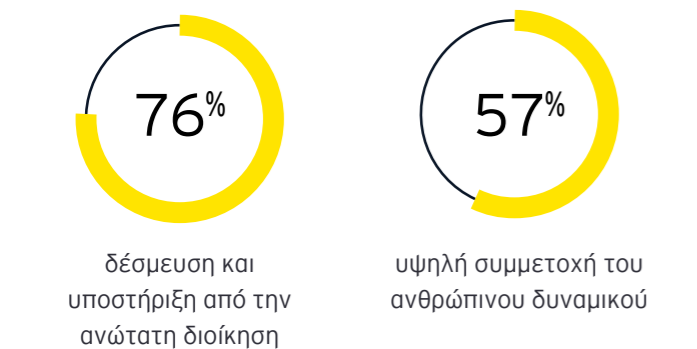

Η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνει ότι οι επιχειρήσεις τους έχουν εφαρμόσει δράσεις βιομηχανικής αριστείας (81%), ψηφιακού μετασχηματισμού (87%) και πρωτοβουλίες βιώσιμου μετασχηματισμού (87%), στη βιομηχανική τους δραστηριότητα. Ωστόσο, και στις τρεις περιπτώσεις, προκύπτει ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις υλοποιούν δράσεις κατά περίπτωση και όπου κρίνουν ότι χρειάζεται, σε μικρή κλίμακα, ή σε συγκεκριμένες επιχειρησιακές μονάδες, και όχι στο πλαίσιο ενός δομημένου προγράμματος ή μιας ευρύτερης στρατηγικής.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τα προγράμματα βιομηχανικής αριστείας οι επιχειρήσεις χαρακτηρίζουν τον βαθμό επιτυχίας των δράσεών τους ως ικανοποιητικό (67%), υψηλό (20%) ή πολύ υψηλό (2%), ενώ ως σημαντικότερους παράγοντες για την επιτυχή υλοποίησή τους αναφέρουν τη δέσμευση και υποστήριξη από την ανώτατη διοίκηση (76%) και την υψηλή συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού (57%). Οι περισσότερες δράσεις που έχουν αναληφθεί αφορούν τις λειτουργικές περιοχές της παραγωγής (90%) και της ποιότητας (69%).

Σημαντικότεροι παράγοντες για την επιτυχή υλοποίηση προγραμμάτων βιομηχανικής αριστείας:

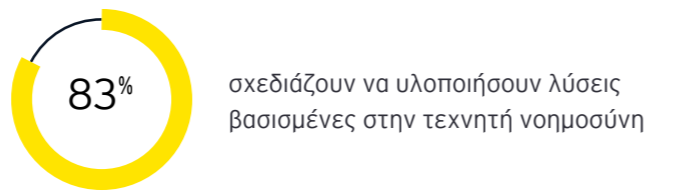

Ός προς τις δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού, οι ερωτηθέντες εκτιμούν ότι σημαντικότεροι στόχοι που επιτεύχθηκαν είναι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (43%) και η βελτίωση της βιομηχανικής απόδοσης (41%). Ψηφιακές λύσεις ή συστήματα που έχουν ήδη ενσωματώσει ή ενσωματώνουν σήμερα περιλαμβάνουν, κυρίως, συστήματα διαχείρισης αποθήκης (WMS - 62%), εφαρμογές MES/MOM/δεδομένα παραγωγής σε πραγματικό χρόνο (47%) και τεχνικές ανάλυσης προβλεπτικής συντήρησης (41%). Για την επόμενη τριετία, ως πρώτες προτεραιότητες αναδεικνύονται οι τεχνικές ανάλυσης προβλεπτικής συντήρησης (45%), και η τεχνητή νοημοσύνη (AI) και ανάλυση δεδομένων (43%).

Οι σημαντικότεροι στόχοι που επιτεύχθηκαν με την εφαρμογή δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού

Οι επιχειρήσεις φαίνεται ότι έχουν αφουγκραστεί την ολοένα και αυξανόμενη ανάγκη για χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς το 83% σχεδιάζουν να υλοποιήσουν λύσεις βασισμένες στην τεχνητή νοημοσύνη. Κατά τα επόμενα τρία χρόνια, οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν να την αξιοποιήσουν ιδιαίτερα στον προγραμματισμό της παραγωγής (46%), τον έλεγχο ποιότητας (43%), την προβλεπτική συντήρηση (38%), τη διαχείριση αποθεμάτων (37%) και τη βελτιστοποίηση της εφοδιαστικής αλυσίδας (36%).

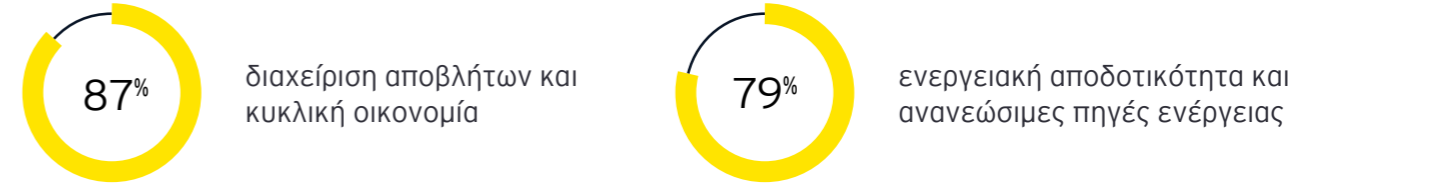
Σχετικά με την κυβερνοασφάλεια, ένας στους τέσσερις ερωτηθέντες (23%) ανέφερε ότι οι οργανισμοί τους διαθέτουν ισχυρές υποδομές και διαδικασίες κυβερνοασφάλειας, ενώ 43% δήλωσαν ότι έχουν υλοποιηθεί σημαντικές πρωτοβουλίες για την προστασία των λειτουργιών.

23% ανέφεραν ότι οι οργανισμοί τους διαθέτουν ισχυρές υποδομές και διαδικασίες κυβερνοασφάλειας

Τέλος, ως προς τις πρωτοβουλίες βιώσιμης ανάπτυξης, ως σημαντικότεροι στόχοι που έχουν επιτευχθεί, αναφέρθηκαν η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος (68%), η ενεργειακή αποδοτικότητα (60%) και η συμμόρφωση με τους υφιστάμενους και επερχόμενους κανονισμούς ESG και

τις αναφορές βιωσιμότητας (57%). Κύριες περιοχές όπου έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικές δράσεις είναι η διαχείριση αποβλήτων και η κυκλική οικονομία (87%), καθώς και η ενεργειακή αποδοτικότητα και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (79%).

Κύριες περιοχές όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη

12 + 1 προϋποθέσεις για ισχυρή βιομηχανία

Για να μπορέσει η ελληνική βιομηχανία να διαδραματίσει τον κρίσιμο ρόλο της και να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ανάπτυξη της οικονομίας, οι βιομηχανικές επιχειρήσεις θα πρέπει να επενδύσουν στη βιομηχανική αριστεία, την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού για τη μετάβαση στο εργοστάσιο του μέλλοντος, και τη βιώσιμη ανάπτυξη που θα δημιουργεί μακροπρόθεσμη αξία για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, αλλά και το περιβάλλον, την κοινωνία και τους καταναλωτές.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, η μελέτη καταλήγει σε μια δέσμη προτάσεων που κινούνται στους ακόλουθους άξονες:

01. Επένδυση σε περιβαλλοντικά φιλικότερες μορφές ενέργειας και λύσεις ενεργειακής αποδοτικότητας, αποσκοπώντας στη μείωση του λειτουργικού κόστους
02. Ο άνθρωπος στο επίκεντρο, στην εποχή της τέταρτης, και πέμπτης, βιομηχανικής επανάστασης
03. Διαρκής επένδυση στην υγεία και ασφάλεια στην εργασία, με σκοπό την εξάλειψη των εργατικών ατυχημάτων
04. Αύξηση της ανθεκτικότητας των εφοδιαστικών αλυσίδων, για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων συμβάντων
05. Ανάπτυξη οικοσυστημάτων και δημιουργία στρατηγικών συμπράξεων, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την αποτελεσματική πλοήγηση στις συνεχόμενες κρίσεις
06. Ενσωμάτωση της βιομηχανικής αριστείας στο DNA των επιχειρήσεων, μέσω εξειδικευμένων και ολιστικών προγραμμάτων
07. Υιοθέτηση του μοντέλου της Υποστηρικτικής Ηγεσίας (Servant Leadership) ως κινητήριας δύναμης για την επιτυχημένη εφαρμογή προγραμμάτων βιομηχανικής αριστείας
08. Έγκαιρη και διευρυμένη υιοθέτηση λύσεων τεχνητής νοημοσύνης ως βασικού μοχλού αύξησης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής βιομηχανίας
09. Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανιών
10. Θωράκιση των βιομηχανικών επιχειρήσεων σε όρους κυβερνοασφάλειας
11. Ευρύτερη προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε επίπεδο οικοσυστήματος, με τη συμπερίληψη ολόκληρης της αλυσίδας αξίας
12. Μεγέθυνση των ελληνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων, μέσα από επενδύσεις, συγχωνεύσεις και εξαγωγές, συνεργασίες και συμπράξεις
13. Δημόσιες πολιτικές για τη δημιουργία φιλικού επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος

EY | Building a better working world

Στην EY, σκοπός μας είναι η δημιουργία ενός καλύτερου εργασιακού κόσμου, παράγοντας μακροπρόθεσμη αξία για τους πελάτες μας, τους ανθρώπους μας και την κοινωνία, και οικοδομώντας εμπιστοσύνη στις κεφαλαιαγορές.

Αξιοποιώντας τα δεδομένα και την τεχνολογία, οι πολυσυνθετικές ομάδες μας, σε περισσότερες από 150 χώρες, οικοδομούν την εμπιστοσύνη μέσω της διασφάλισης της καλής λειτουργίας των επιχειρήσεων και βοηθούν τους πελάτες μας να αναπτυχθούν, να μετασχηματιστούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα.

Μέσω των Ελεγκτικών, Συμβουλευτικών, Νομικών και Φορολογικών Υπηρεσιών μας, καθώς και μέσω των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών, οι ομάδες της EY θέτουν καλύτερες ερωτήσεις, για να καταλήξουν σε νέες απαντήσεις στα περίπλοκα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος μας σήμερα.

Ο όρος EY αναφέρεται στον παγκόσμιο οργανισμό, και μπορεί να αναφέρεται σε μία, ή περισσότερες, από τις εταιρείες μέλη της Ernst & Young Global Limited, καθεμία από τις οποίες αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα. Η Ernst & Young Global Limited, μια βρετανική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δια εγγυήσεως, δεν παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες. Πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο που η EY συγκεντρώνει και χρησιμοποιεί τυχόν προσωπικά δεδομένα, καθώς και περιγραφή των δικαιωμάτων των υποκειμένων σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων, είναι διαθέσιμα στον σύνδεσμο ey.com/privacy. Για περισσότερες πληροφορίες για τον οργανισμό μας, παρακαλούμε επισκεφθείτε το ey.com

© 2024 EY

All Rights Reserved.

ey.com

Επωνυμία: ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ) Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.
Διακριτικός Τίτλος: ERNST & YOUNG
Νομική Μορφή: Ανώνυμη Εταιρία
Έδρα: Χειμάρρας 8B, Μαρούσι, 15125
Αριθμός ΓΕΜΗ: 000710901000

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ο ΣΕΒ υποστηρίζει και προωθεί με συνέπεια την ιδιωτική πρωτοβουλία στην Ελλάδα από το 1907. Είναι η ανεξάρτητη φωνή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, εκπροσωπώντας το 50% περίπου της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα.

Ως κοινωνικός εταίρος, συμμετέχει στον εθνικό και ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, την πρόοδο και την κοινωνική συνοχή. Σε αυτή την κατεύθυνση, επιδιώκει σταθερά και με συνέπεια τη συνεργασία με την κυβέρνηση, τα κόμματα, τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και τους υπόλοιπους κοινωνικούς εταίρους για την προώθηση και υλοποίηση των κατάλληλων πολιτικών.

Ο ΣΕΒ, ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός, υποστηρίζεται αποκλειστικά από συνδρομές και χορηγίες των μελών του. Τα μέλη του είναι δυναμικές επιχειρήσεις που προέρχονται από όλους τους κλάδους και μεγέθη της ελληνικής οικονομίας και αντιπροσωπεύουν το 13% των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, το 37% των εταιρικών κερδών, το 46% των εσόδων από φόρους νομικών προσώπων, το 25% των αμοιβών και το 25% των ασφαλιστικών εισφορών στην Ελλάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες:

W: sev.org.gr
E: info@sev.org.gr
T: 211 5006 000

